

Udlændinge- og Integrationsministeriet**KL's bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine samt andre love**

KL har modtaget udkast til forslag til lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine, lov om individuel boligstøtte, lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag samt integrationsloven med svarfrist tirsdag den 26. april 2022 kl. 12.

KL's generelle bemærkninger

KL vil gerne kvittere for udkastet til lovforslaget, der rummer afklaring på en række af de spørgsmål og udfordringer, som KL har rejst siden særloven trådte i kraft den 16. marts i år.

KL er enig med regeringen i, det er vigtigt at sikre de bedst mulige forhold for ukrainere, der flygter til Danmark fra Ruslands invasion. Kommunerne ønsker at hjælpe med denne ekstraordinære opgave og gør allerede en kæmpe indsats for at tage godt imod de ukrainske flygtninge og hjælpe dem i gang med en tilværelse i Danmark.

Kommunerne har dog forskellige forudsætninger for at løse opgaven, og det er fortsat afgørende, at der er videst mulig fleksibilitet ift. lokale løsninger. Fælles for alle kommuner er, at det kræver ressourcer at skruer både op og ned for kapaciteten. Der er derfor et stort behov for en klar udmelding fra regeringen på, hvad kommunerne skal planlægge efter ift. antallet af fordrevne ukrainere. Dette har KL's formand skrevet til Udlændinge- og Integrationsminister Mattias Tesfaye i brev af 22. april. I nærværende lovforslag beregnes der efter 20.000 personer, hvortil KL bemærker, at der allerede er indgivet knap 24.000 ansøgninger efter særloven.

Nederst i høringsvaret fremhæves et antal forhold, som ikke er medtaget i udkastet til lovforslag, men som KL mener bør adresseres.

*KL's specifikke bemærkninger***Kommunal indkvartering og forplejning inden meddelt opholdstilladelse**

KL ser positivt på, at lovforslaget lovfæster kommunernes hjemmel til at tilbyde indkvartering og forplejning til ukrainere, der endnu ikke har fået meddelt opholdstilladelse, efter samme ordning som i aktstykkerne nr. 213, 219 og 232.

KL bemærker, at kommunerne via de tidligere aktstykker under ét har kunnet få dækket op til 500 kr. pr. plads pr. dag af staten. KL forudsætter, at de fremadrettede udgifter med lovforslaget er omfattet af de samlede nettomerudgifter, der vedrører fordrevne fra Ukraine, som regeringen er indstillet på

Dato: 26. april 2022

Sags ID: SAG-2022-01078
Dok. ID: 3209465E-mail: ANNB@kl.dk
Direkte: 3370 3425Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København Swww.kl.dk
Side 1 af 7

at dække. Det fremgår ikke klart af lovforslaget, om kommunerne fremadrettet maksimalt kan bruge 500 kr. pr. plads pr. dag. Dette bør afklares.

Ifølge lovforslaget er det en betingelse, at ukraineren har indgivet eller inden for 5 hverdage indgiver ansøgning om opholdstilladelse efter særloven. KL bemærker, at det er ukrainerens eget ansvar at indgive opholdstilladelsen og at kommunerne ikke har noget ansvar for at følge op på, om ukraineren rent faktisk indgiver ansøgningen. I mange tilfælde indgiver ukrainerne først deres ansøgning om opholdstilladelse ifm. optagelse af biometri, som meget vel kan ligge længere fremme end 5 hverdage. Det bør tydeliggøres, om kommunerne i sådanne situationer med ventetid til biometri har hjemmel til at dække udgifter til indkvartering og forplejning. Hvis der er særlige krav til kommunernes dokumentation, bør kommunerne orienteres hurtigst muligt.

Hvis kommunen bliver opmærksom på, at ukraineren ikke har indgivet ansøgningen, har kommunen ikke længere mulighed for at dække udgifterne til den pågældendes underhold. KL bemærker, at det i praksis vil få den konsekvens, at nogle kommuner vil blive nødsaget til at skulle bede ukrainere uden opholdstilladelse, der er indkvarteret i kommunalt regi, om at flytte. Der vil sandsynligvis også opstå situationer, hvor kommunerne må stoppe deres økonomiske kompensation til frivillige, der huser ukrainere uden opholdstilladelse. Disse situationer kan i praksis give lokale udfordringer.

Af udkastet til lovforslag om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine § 20a stk. 5 fremgår, at kommunalbestyrelsen kan bestemme, at en udlænding omfattet af stk. 1 og 2 skal henvises til Udlændingestyrelsens forsørgelse, jf. § 14. Der udestår dog en afklaring af, hvorvidt kommunerne har hjemmel til at tilvejebringe transport til Udlændingestyrelsens indkvarteringsfaciliteter. Dette ønskes afklaret.

Kommunernes modtagelse af fordrevne fra Ukraine fire hverdage efter visitering

KL ønsker at fremhæve, at bestemmelsen om at kommunalbestyrelsen har op til fire hverdage til at modtage fordrevne ukrainere fra det tidspunkt, de er blevet visiteret til kommunen, er problematisk. KL har selv indgået aftale med regeringen hvori denne tidsfrist indgår. I praksis har det dog vist sig, at fristen ikke giver kommunerne den fornødne tid til at forberede modtagelsen, hvilket er uhensigtsmæssigt for alle parter. KL henstiller derfor til, at fire-dagesfristen revideres og indgår gerne i en dialog herom.

Indkvartering til fordrevne ukrainere, der er meddelt opholdstilladelse

KL vurderer, at det er positivt at det med lovforslaget også vil være muligt at anvise til ledige boliger i udsatte boligområder. Indkvarteringsopgaven udfordrer mange kommuner, hvor det løbende bliver sværere at finde de nødvendige boliger. KL bemærker dog samtidigt, at den foreslåede ændring af integrationsloven, der muliggør anvisningen af ukrainere til tomme boliger i de udsatte boliger bør suppleres af en tilsvarende ændring i lov om almene boliger, så anvisningen af ukrainere på midlertidigt ophold ikke medfører en ændret status for boligområdet på regeringens liste over særligt udsatte områder. Hvis der ikke gennemføres en sådan ændring, kan anvisningen af ukrainere ændre statistikken for boligområdet på en måde, der senere resulterer i statsligt krav om omdannelse af boligområdet.

Dato: 26. april 2022

Sags ID: SAG-2022-01078
Dok. ID: 3209465

E-mail: ANNB@kl.dk
Direkte: 3370 3425

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 7

Der lægges således med lovforslaget op til nogle enkelte lovændringer, der forbedrer kommunernes mulighed for at finde indkvartering til de fordrevne ukrainere, hvilket er positivt. Det er dog KL's umiddelbare vurdering, at indkvarteringsopgaven mange steder overstiger den kendte kapacitet og forudsætter en udtalt fleksibilitet ift. love og regler, der ikke er givet i dag og som begrænser anvisningsmuligheder i forskellige typer af boliger, eller den leje ukrainerne skal betale. Dette kunne eksempelvis være mulighed for midlertidig udlejning af almene boliger, længere udlejning af sommerhuse o.l.

KL finder det endvidere positivt, at der tilføjes et nyt stk. 2., hvoraf det fremgår, at Byggeloven ikke finder anvendelse på eksisterende bygninger og transportable konstruktioner, som tages midlertidigt i brug til dagtilbud, skoler, institutioner og lignende for fordrevne fra Ukraine. Det er vigtigt, at kommunerne får mulighed for hurtigt og fleksibelt at kunne tage eksisterende bygninger i brug og/eller opsætte midlertidige konstruktioner for at kunne løse opgaverne på dagtilbud, skoler, institutioner og lignende for fordrevne fra Ukraine.

Udvidet mulighed for godkendelse af netværksplejefamilier til ukrainske børn

Med forslaget foreslås det at udvide kredsen af personer, som kommunalbestyrelsen kan godkende som netværksplejefamilie til et bestemt barn eller en bestemt ung, der er meddelt opholdstilladelse efter særloven. Det fremgår videre af forslaget, at reglerne i serviceloven og familieplejebekendtgørelsen vedrørende netværksplejefamilier også finder anvendelse for den udvidede kreds, herunder reglerne vedrørende grundkursus, dækning af omkostninger ved at have barnet eller den unge boende og dækning af tabt arbejdsfortjeneste.

KL finder det positivt, at personkredsen udvides, så det bliver muligt for kommunerne at godkende en netværksplejefamilie som konkret egnet til et bestemt barn eller ung, hvis netværksplejefamilien deler et kulturelt og sprogligt fællesskab med barnet eller den unge.

KL så dog gerne, at det også er muligt for kommunerne at godkende netværksplejefamilier til aflastning efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 5. Den foreslåede bestemmelse i særlovens § 31 a, nævner alene mulighed for kommunalbestyrelsen til at godkende netværksplejefamilier, hvis barnet eller den unge skal anbringes uden for hjemmet efter servicelovens § 52 eller § 58. Der er muligvis tale om en forglemmelse i særlovens § 31 a, da det ifølge de almindelige bemærkninger til bestemmelsen fremgår, at Social- og Ældreministeriet finder det hensigtsmæssigt at understøtte, at netværksplejefamilier også kan godkendes til aflastning efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 5, hvis netværksfamilien deler et kulturelt og sprogligt fællesskab med barnet eller den unge.

KL vil gerne påpege, at det i praksis kan blive vanskeligt for kommunerne at sikre, at den udvidede kreds af netværksplejefamilier, som med stor sandsynlighed bliver ukrainske familier, der ikke nødvendigvis taler dansk, gennemfører et grundkursus i at være plejefamilie i forbindelse med godkendelsen.

Dato: 26. april 2022

Sags ID: SAG-2022-01078
Dok. ID: 3209465

E-mail: ANNB@kl.dk
Direkte: 3370 3425

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 7

Som det fremgår af bekendtgørelsen om plejefamilier, er det en forudsætning for netværksplejefamilier, at familien gennemfører grundkurset i forbindelse med godkendelsen. Kurset skal omfatte begge netværksplejeforældre og skal som minimum have en varighed svarende til fire hele kursusdage. Vanskelighederne opstår dels i det oversættelsesarbejde, herunder tolkebi-stand, som påkræves i forløbet, dels at netværksfamilierne skal gennemføre grundkurset i forbindelse med godkendelsen eller hurtigst muligt herefter. Det betyder, at kommunerne dels skal finde tolke eller nogle herboende ukrainere, der kan forestå grundkurset, dels at tolkene/de herboende ukrainere har mulighed for inden for et bestemt tidsrum at stille op i forbindelse med den konkrete godkendelse.

KL foreslår, at det bliver muligt at grundkurset kan afholdes fx inden for det første halve år og på en sådan måde, at flere kommuner kan benytte samme grundkursus, så tolke/evt. herboende ukrainere kun skal stille op enkelte gange for en større kreds.

Etablering af en "fast-track-ordning" i socialtilsynene for godkendelse af pladser til behandlingskrævende ukrainske børn og unge

KL er som nævnt positiv over, at det nu bliver muligt at godkende netværksplejefamilier med udgangspunkt i et kulturelt og sprogligt fællesskab med barnet eller den unge. Dog vil det fortsat være en udfordring for kommunerne, hvis barnet eller den unge har et omfattende støtte- eller behandlingsbehov, som kræver, at barnet eller den unge anbringes på en specialiseret døgninstitution eller opholdssted.

KL vil derfor endnu engang foreslå, at der etableres en "fast-track-ordning", hvor socialtilsynene skal kunne gennemføre en hurtig godkendelsesproces ved udvidelse af antal pladser på eksisterende anbringelsessteder, som i dag kræver godkendelse i henhold til lov om socialtilsyn. Det er helt afgørende, at børn og unge, som er behandlingskrævende, ikke anbringes i en netværksplejefamilie, men derimod på en specialiseret døgninstitution eller opholdssted, hvor de rette kompetencer er til stede.

Fuld statslig refusion for anbringelser efter serviceloven

KL har tidligere gjort opmærksom på det besynderlige i, at staten ikke afholder udgifter til anbringelse af ukrainske børn og unge, der bor med deres forældre eller midlertidige forældremyndighedsindehavere.

KL vil endnu engang kraftigt opfordre til, at servicelovens § 181, stk. 2, justeres, så staten også fuldt ud afholder udgifter til anbringelse af ukrainske børn og unge, der bor med deres forældre eller midlertidige forældremyndighedsindehavere. Herunder også refusion for udgifter, der er forbundet med en netværksanbringelse, som der lægges op til i 31 a, i nærværende forslag. Det vil fx være omkostninger ved at have barnet eller den unge boende samt eventuel dækning af tabt arbejdsfortjeneste.

Såfremt § 181, stk. 2, ikke omfatter fuld statslig refusion af udgifter til anbringelse, vil det blive en ganske betydelig belastning for kommunernes økonomi, hvis børn og unge, der er ankommet og bor med deres forældre eller midlertidige forældremyndighedsindehavere, har brug for at blive anbragt uden for hjemmet. I så tilfælde må det forudsættes, at udgifterne indgår i opgørelsen af nettomerudgifter.

Dato: 26. april 2022

Sags ID: SAG-2022-01078
Dok. ID: 3209465

E-mail: ANNB@kl.dk
Direkte: 3370 3425

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 7

Dato: 26. april 2022

Sags ID: SAG-2022-01078
Dok. ID: 3209465

E-mail: ANNB@kl.dk
Direkte: 3370 3425

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 7

Tilrettelæggelse af undervisning for børn, unge og voksne

Med § 31 b. gives der mulighed for, at pasning af børn i skolealderen og undervisning af børn, unge og voksne med ophold efter særloven kan foregå på engelsk eller ukrainsk med undtagelse af undervisningen i faget dansk. Endvidere gives der mulighed for, at undervisningen kan tilrettelægges som fjernundervisning, herunder med brug af fjernundervisning, der stilles til rådighed af det ukrainske undervisningsministerium eller andre ukrainske aktører.

KL stiller sig positivt over for disse nye muligheder, som giver fleksibilitet til at indrette de løsninger, der sikrer ukrainske børn, unge og voksne det bedst mulige pasnings- og undervisningstilbud med udgangspunkt i lokale behov og muligheder. Det er vigtigt, at fleksibiliteten ikke efterfølges af øget bureaukrati.

Rammerne for sundhedstilbud

KL er som udgangspunkt positivt stillede overfor lovforslaget, der giver Sundhedsministeren en bemyndigelse til at supplere eller fravige sundhedslovens bestemmelser om organisering f.eks. sundhedsydelse til fordrevne ukrainere. KL vil dog bede Udlændinge- og Integrationsministeriet om at præcisere, hvem der afholder udgifterne forbundet med driften og udviklingen af nye organiseringsformer. Det er KL's forståelse, at kommunernes udgifter til fordrevne ukrainere under ét dækkes af regeringen. Det findes relevant med en præcisering af forsøgersansvaret i relation til lovændring, idet nye organisationsformer potentielt kan medføre større udgifter.

Boligstøtte og børnetilskud

KL er tilfreds med, at personkredsen i boligstøttelovens §65 udvides, således at ukrainerne er omfattet af reglerne i kapitel 11 i boligstøtteloven.

KL er desuden tilfreds med, at ukrainere, som har fået opholdstilladelse efter særloven, fremover vil få ret til børnetilskud. Det ændrer dog ikke på, at den store gruppe af gifte ukrainere, som kommer hertil uden ægtefællen, stadig kun kan modtage den lave ægtefælle-ydelse. De vil samtidig blive indplaceret på de lave kontanthjælpslofter, som betyder, at de kun i meget begrænset omfang vil have ret til boligstøtte eller særlig støtte efter aktivloven. En stor del af disse familier har flere børn, som betyder, at det i praksis er umuligt at finde permanente bolig, som de har råd til, og hvor der samtidig er plads til børnene.

KL mener derfor, at det er helt afgørende at finde en løsning, så "enlige" ægtefæller kan modtage enligydelse indtil ægtefællen igen har mulighed for at bidrage til forsørgelsen. Det kan f.eks. ske ved, at kommunerne får mulighed for konkret at vurdere, at en borger er enlig selv om de er gifte, når ægtefællen må formodes at opholde sig i et land med krig.

Rammer for program efter integrationsloven

KL er som udgangspunkt positiv over for de foreslåede bestemmelser om at øge fleksibiliteten hvad angår muligheden for at suspendere kommunens forpligtelser i tilfælde af en større tilstrømning til landet. Der er dog behov for, at det bliver tydeligt, at det er muligt at påbegynde indsatsen, uden at kommunerne derefter skal overholde alle gældende proceskrav i medfør af

integrationsloven. Der er også behov for fleksibilitet inden for de enkelte tilbud, så det fx bliver muligt at tilbyde tilpassede tilbud om danskundervisning.

KL's bemærkninger til forhold som ikke er medtaget i udkast til lovforslag

Manglende lovhjemmel ang. børneattest

KL savner en lovændring ift. kommunernes manglende mulighed for at bede om en børneattest hos privatpersoner, der indkvarterer ukrainske familier med børn.

Omfordeling mellem kommuner og konsekvensen for kommunekvoten

Der kan i nogle tilfælde ske visitering til en kommune, som ikke er hensigtsmæssig, da det fx er en anden kommune end ukraineren allerede har etableret sig i, at familiemedlemmer fordeles til forskellige kommuner eller lignende. I disse tilfælde vil KL henstille til, at der udvises fleksibilitet i forhold til at foretage en re-visitering. KL vil gerne kvittere for, at dette allerede har været praksis fra Udlændingestyrelsens side i en række tilfælde, hvor ukraineren eller kommunen har henvendt sig med ønske om en re-visitering mellem kommuner og hvor det er den endelige bopælskommunes kvote, der fyldes op på.

Der er derudover allerede en række tilfælde, hvor kommuner selv har valgt at overtage integrationsansvaret fra en anden kommune efter integrationslovens § 18 stk. 2. Det vil være mest hensigtsmæssigt, hvis dette også kan blive reflekteret i kommunekvoten.

Udfordringer ved job før opholdstilladelse

Det er besluttet, at ukrainere kan komme ud på arbejdsmarkedet så snart de har fået optaget biometri. Det rejser bl.a. spørgsmålet om, hvordan Udlændingestyrelsen i sin visitering, får information om og tager højde for, at nogle ukrainere har fået job i en given kommune. Helt konkret er der tvivl om, hvis opgave det er at informere Udlændingestyrelsen om oplysninger om job.

Samtidig er der administrative processer i kommunerne, som kræver at der er udstedt en opholdstilladelse. Kommunerne er forpligtet til at foretage bopælsregistrering af nytilkomne i CPR-registret jfr. CPR-loven. Denne bopælsregistrering kan kommunerne ikke foretage før ukrainerne har fået opholdstilladelse og er blevet visiteret til en kommune. Bopælsregistreringen er forudsætningen for, at andre myndigheder efterfølgende kan anvende oplysningerne i CPR-registret i fx oprettelse hos arbejdsgiver, oprettelse af bankkonti og tilmelding til dagtilbud/skole mv.

I forbindelse med bopælsregistrering udstedes også sundhedskort og borgeren skal vælge læge. Lægevalget til de mange ukrainere kan blive en udfordring, alene pga. mangel på praktiserende læger i flere dele af landet.

Kommunerne varetager endvidere opgaven med at udstede den digitale nationale identitetsgarant NemID og MitID. NemID løsningen er under udfasning, og MitID afløser, men i overgangsfasen skal begge digitale identitetsnøgler udstedes.

Dato: 26. april 2022

Sags ID: SAG-2022-01078
Dok. ID: 3209465

E-mail: ANNB@kl.dk
Direkte: 3370 3425

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 7

Opgaven med at foretage disse borgerekspeditioner er ressourcekrævende. Det er derfor nødvendigt at være opmærksom på, at dette kan blive en uønsket flaskehals. Alternativt bør det tydeligt tilkendegives, at disse processer afventer, at ukrainerne har fået opholdstilladelse, førend de kan gennemføres i kommunerne og der bør anvises andre løsninger.

Job før opholdstilladelse rejser desuden udfordringer ift. børnepasning i vuggestuer eller børnehaver. Ukrainere har ikke ret til dagtilbud før meddelt ophold. Der er mulighed for dagtilbud, men der er udfordringer ift. ventetid på normalt tre måneder samt kapacitet, når ukrainere har ret til at tage ophold i den kommune, de får job i, uagtet at kvoten er opfyldt.

Det rejser også spørgsmål ift. om ukrainere, der får job før opholdstilladelse, har ret til at optagelse i en fagforening / a-kasse, om arbejdstimerne før opholdstilladelsen indgår i beregningen af evt. efterfølgende ret til dagpenge og andre ydelser samt om ukrainere under 18 år må tage et arbejde.

Håndtering af medbragte kæledyr

Et ikke uvæsentligt antal af de fordrevne personer fra Ukraine medbringer kæledyr til Danmark. Dette er en udfordring, da kommunernes indkvarteringsfaciliteter ikke kan forventes at kunne huse beboere med kæledyr. Der er behov for en central løsning på denne udfordring, ikke mindst set i lyset af de særlige forhold der gør sig gældende omkring rabiesrisiko m.v.

Orienteringsbrev

KL savner et orienteringsbrev, der gennemgår særlovens regler i relation til integrationsloven og andre love.

Forbehold for økonomi og politisk behandling

KL tager forbehold for en kommende politisk behandling, da dette ikke har været muligt inden for den givne tidsfrist.

KL tager forbehold for de økonomiske konsekvenser af lovforslaget og imødeser drøftelser med regeringen herom i forbindelse med forhandlingerne om Aftale om kommunernes økonomi 2023. KL henholder sig til, at finansministeren d. 6. april har tilkendegivet, at regeringen er indstillet på at sikre, at kommunerne under ét får dækket nettomerudgifter, der vedrører fordrevne fra Ukraine.

KL vil nøje følge udviklingen og ser frem til den videre dialog med regeringen om evt. justeringer og tiltag ift. at løse den meget store opgave, det er at modtage og integrere ukrainere, der er fordrevet.

Med venlig hilsen

Camilla Tanghøj

Anna Ballan

Dato: 26. april 2022

Sags ID: SAG-2022-01078
Dok. ID: 3209465

E-mail: ANNB@kl.dk
Direkte: 3370 3425

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 7